

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Secunda. Quomodo Logica docens, & Utens inter se distinguantur?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

quoq; Aristoteles 1. top. 1. dicens Dialecticæ proprium esse de qualibet re probabiliter dis-
serere, & consonat Etymologia nominis, deriva-
tur namq; à verbo Græco διαλέγεται, unde
eam Græci dicunt, διαλογος, 1. Διαλέξις, quod
Cicero lib. 3. de nat. Deorum interpreta-
tur probabiliter disputare; Logicam verò ap-
pellabant artem conficiendi demonstrationem,
quod quam facile asseruerunt illi, tam difficile
negari potest ab aliis, nam ex Etymologia no-
minis quod est à verbo Græco λόγος latine ser-
mo, seu ratio, unde ipsi vim sumebant non plus
artem conficiendi demonstrationem, quam fa-
cultatem disputandi ex probabilibus deducere
possunt, nisi forè Dialecticam voluissent esse
partem Logicæ, sit ut sit, consuetudo moder-
norum jam obtinuit ut pro eodem sumantur,
nam ut utar verbis D. Augustini lib. 3. contra
Academicos cap. 13. Docuit me Logica cum
dere constaret propter quam verba dicuntur, de
verbis non debere contendere. Itaq; ad primam
partem quæstionis.

DICO I. Benè describitur Logica: Quòd

fit ea Philosophiæ pars in qua docetur quonam modo
verum à falso de terminandum sit. Ita D. Augusti-
nus in terminis lib. 2. Doct. Christ. cap. 34.
quod in eadem penè verbis repetit lib. 2. Civitat.
cap. 7. dum dicit, Logicam esse eam Philosophiæ
partem in qua investigatur ratiocinando, quid in ipsis
ratiocinandi regulis certa conexione trahatur, aut
quid non sit consequens, vel etiam repugnet. Con-
cordat D. Bernardus in tractat. de vita solita.
cap. 15. dicens Ratiocinatio (sic enim vocatur
etiam Logica) est rationis inquisitio, scilicet quo-
modo verum à falso determinandum sit. Nec
multum discrepat ab illa quam Recentiores
communiter tradunt, scilicet quòd sit facultas re-
gulas intellectus in operando directivas & ab errore
conservativas considerans, nam loco quòd hi Au-
thores dicunt esse facultatem, exprimitur cla-
rius per hoc quod dicatur eam esse Philosophiæ
partem, & ubi illi ponunt considerans, nostra
verius habet, docet, imò in illorum Autho-
rum videtur una particula superflua, si enim
regulas tradit in operando directivas, jam eo
ipso ab errore conservativas proponit, & si pro-
ponit ab errore conservativas, eo ipso in ope-
rando directivas tradere consuetur, ita ut una aut
altera pars superflua videatur. Patet deniq;
conclusio ex regulis bonæ definitionis, nam
constat genere & differentia, genus namq; est
ea Philosophiæ pars, cætera verò locum differen-
tiæ habent, ergo. Notandum tamen hic non esse
definitam nisi solam Logicam docentem, quam
consequentèr applicare poteris Logicæ utenti,
sed ad secundam partem progrediendo.

DICO II. Logica Primò dividitur in naturalem &

artificialem ut tradit Philosophus Elench. c. 8.
& in finem D. August. lib. 2. Civit. cap. 7. Na-
turalem definit idem Doctor Sanctus libro 83.
q. 31. Innatam vim naturæ per quam homo per-
spicit ea quæ sunt, sive est ipse intellectus in quan-
tum habet virtutem ritè apprehendendi, judi-
candi & discurrendi. Artificialis est ipsa quam
paulò ante definivi, nec enim in abstracto defi-
niri poterant, cum naturalis sit substantia, al-
tera sit accidens, à quibus non abstrahitur uni-

voce præter ens quod non est Logica. Artifi-
cialis iterum subdividitur in docentem & uten-
tem, docens est ipsa cognitio modorum sciendi,
seu illarum Regularum secundum quas intel-
lectus in quacunq; materia discurrere potest &
verum à falso determinare; & hæc cognitio vo-
catur Logica docens actualis, seu actus Logicæ
docentis, facilitas verò quam talis cognitio sæpè
repetita gignit & relinquit, appellatur docens
habitualis, seu habitus causatus ab actu Logicæ
docentis. Utens est exercitium per quod
intellectus utendo regulis à docente traditis
conficit operationes conformiter illis, quæ con-
fectio vocatur actus Logicæ utentis, facilitas
autem ex frequentatis actibus generata, dicitur
Logica utens habitualis. Sed controversatur
inter Authores, num Logica secundum omnes
suas partes benè dividatur in docentem & uten-
tem, partes verò Logicæ sunt, topica, sophisti-
ca & demonstrativa. aliqui enim putant, secun-
dum partem topicam tantummodò benè dividi
Logicam in docentem & utentem, alii verò se-
cundum omnes partes asserunt bonam esse Lo-
gicæ partitionem in docentem & utentem, cum
quibus etiam

DICO 2. Divisio Logicæ docentis & utentis

secundum omnes suas partes est bona. Ita Maffrius,
Ruvius, Averfa, Didacus à Jesu, &c. contra
Complut. & Conimb. Probatur conclusio primò,
Quia in omni parte Logicæ, seu tam in par-
te topica, quam demonstrativa & Sophistica,
non modò traduntur regulæ quomodo actus
elici debeant, sed etiam actualiter fiunt & eli-
ciuntur, ergò. Prob. 2. Logica secundum Ad-
versarios benè dividitur in docentem & uten-
tem quoad partem topicam, quia confectio &
cognitio illius Syllogismi ad ipsam pertinet in
quacunq; materia fiat, sed confectio & cog-
nitio demonstrationis ad Logicam pertinet in
quacunq; materia fiat, ergò: ma. est certa; pro-
batur minor eadem ratione quâ confectio Syl-
logismi demonstrativi non pertineret ad Lo-
gicam, sed ad illam scientiam in cuius materia
fieret, illa etiam ratione confectio Syllogismi
topici non pertineret ad Logicam, sed ad illam
scientiam in cuius materia exerceretur, verbi
gratiâ, ad Physicam, si in materia Physica fieret,
sed hoc non admittunt Adversarii, ergò neq;
primum. Confirmatur, quia licet in illo casu
materia esset Physica, vel Metaphysica, & sic
ratione materiæ ad illas scientias pertinere de-
beret, nihilominus quoad formam & modum
adhuc ad Logicam attinet & spectat. sed nova
hic exoritur difficultas, scilicet quomodò hi duo
habitus Logicæ docentis & utentis inter se di-
stinguantur, quam quæstionem ut resolvam ne
in hac sum longior, expedit nova quæstione.
Sit igitur

QUÆSTIO II.

Quomodo Logica docens & utens inter
se distinguantur?

Difficultas hujus quæstionis potissi-

imum versatur circa habitus, nam actus Logicæ
docentis & utentis distingui realiter quasi
omnium est sententia, nam convenit ipsis po-
tissimum distinctionis realis signum, scilicet,
quod

IV.

Divisio Lo-
gica bona est
secundum
omnes par-
tes.

I.

Actus Lo-
gica docentis
& utentis
realiter di-
stinguuntur,
quod

III.

quod sine se invicem esse possint saltem frequentissimè, dico frequentissimè, quia non nego posse dari aliquem actum, qui simul esset docens & utens, ut dum dico, definitio est oratio quæ constat genere & differentia, simul utor & etiam trado regulam quomodo definitio fit conficienda, De habitibus itaq; duplex est sententia, prima docet Logicam docentem & utentem esse eundem realiter habitum, & solum diversum ex diversa consideratione, diversisq; muneribus, in quantum enim tradit regulas dividendi, definiendi, discurrendi, dicit eum esse Logicam docentem, in quantum autem iisdem regulis in aliis scientiis utitur dicit eam Logicam esse utentem, hæc sententia est communis omnium Thomistarum, Complutensium dis. 1. Log. q. 4. §. 2. Soti questione 2. proæm. Sanchez disp. 1. Log. Averræ q. 1. Log. sect. 2. qui tamen concedit actus Logicæ docentis & utentis esse realiter & essentialiter distinctos, Ex Scotist. hanc sententiam etiam amplectuntur Faber Theorem 1. cap. 1. Pontius disp. 2. Log. q. 6. quibus etiam ipse Scotus favere videtur q. 1. prædicab. ubi non nisi ex diversa consideratione Logicam docentem & utentem discernere videtur. Secunda sententia docet Logicam docentem & utentem realiter distingui, hæc est Maltrii q. 1. proæm. art. 1. Mauricii q. 1. universa. §. 6. Tartareti q. 1. proæm. §. sciendum, quam à vestigiis prioris declinando pariter amplectar. Pro cuius tamen intelligentia notandum, Logicam utentem dupliciter sumi posse, uno modo pro habitu scientifico Logico per demonstrationem acquisito, quo utimur in singulis scientiis dividendo, definiendo, & argumentando, & hoc modo Logica utens si sumatur, non erit distinctus habitus à Logica docente, sed potius erit ipsa Logica docens in usu posita. Secundo modo sumitur pro habitu acquisito ex frequentatis actibus definiendi, dividendi, & argumentandi, nam ut docet Scotus in 3. d. 33. ex omni actu voluntatis & intellectu potest generari habitus, habitus autem nihil aliud est quam promptitudo & facilitas quædam quam acquirit homo per frequens exercitium alicujus rei, sic verbi gratiâ qui frequentè scribit, acquirit facilitatem citò scribendi, quæ facilitas vocatur habitus scribendi, & hoc altero modo Logica utens si sumatur, erit distinctus habitus ab habitu Logicæ docentis, quod etiam resolutivè concludo, & ad questionem.

II.
Logica docens & utens habitus realiter distinguuntur.

Dico *Logica docens & utens inter se distinguuntur realiter.* Hæc est Authorum secundæ sententiæ contra primam. Et probatur 1. Scotus quæst. 4. Prologi ait, Quod ubi cognitio aliarum non est propter specularem simpliciter, sed etiam aliquomodo propter operari, tunc respectu illorum duplex est necessarius habitus in nostro intellectu, unus respectu universalium, alter verò particularium ex particularibus actibus genitum, Ex quibus verbis sic subsumo, sed Logica non est propter seipsam simpliciter, sed etiam ad dirigendas operationes intellectus, ergò duplex respectu ejus ponendus erit habitus, unus universalium quo generales regulæ, definiendi, dividendi & discurrendi traduntur alter verò particularis, qui ex frequentatis acti-

bus definiendi, dividendi, &c. acquiretur. Hinc explicare poteris Scotum supra cit. pro contraria opinione, vel Doctorem ibi locutum fuisse de Logica utente in prima acceptione, & sic verum est non distingui à Logica docente, nisi ex diversis muneribus. Vel eum per Logicam docentem ibi intelligere habitum procedentem ex necessariis, per utentem verò habitum procedentem ex probabilibus, qualis est pars topica, & sic autoritas esset in oppositum, probaret enim distinctionem & non indentitatem.

III.
Probatur Conclusio 2. Nulla est facultas organica quæ non divideretur in docentem & utentem, sed in his omnibus docens & utens distinguuntur realiter, ergò similiter de Logica quæ est disciplina organica dicendum erit, ma. patet, nam facultas scriptoria dividitur in docentem & utentem, Medicina in docentem quam appellant Theoricam, & utentem quam practicam dicunt, & sic de aliis, quas patet etiam distingui realiter, cum una sine alia esse possit, nam scriptura docens est quæ tradit regulas bene scribendi, utens verò quæ utitur regulis, & potest aliquis dare regulas bene scribendi & tamen illis regulis nunquam uti ergò.

IV.
Ruvius Hujus probationis paritatem negans dat disparitatem, quia cum artes quæ per externa membra exercentur duplicem sentiant difficultatem unam in intellectu aliam in membris externis, ideò duplicem inquit Ruvius requirunt habitum, unum in intellectu, alium in membris externis, Logica verò licet sit facultas organica, at tamen eadem potentia est quæ cognoscit regulas & quæ illis utitur, adeoq; non nisi uno habitu indiget scilicet in intellectu.

V.
Sed hæc Ruvii solutio nulla est, nam ideò ille admittit in arte scriptoria habitum diversum in membris externis ab habitu docente intellectu, ex eò quòd in membris externis reperitur tam bene difficultas, quam in intellectu, ergò esto Logica consistat in solo intellectu, quia tamen intellectus habet duplicem difficultatem videlicet addiscendi præcepta Logicæ, & explicandi eadem, ideò etiam debet esse in intellectu duplex habitus, unus ad percipienda præcepta, alter ad usum eorundem facilitans.

VI.
Probatur Conclusio 3. Actus Logicæ utentis multiplicati generant aliquem habitum, ut videtur clarum esse, nam si hi non generarent habitum eadem ratione dici posset quòd nec Actus Logicæ docentis, nec universaliter aliqui alii habitum gignerent, cum non sit potior ratio de uno ac de alio, & quæ ratione isti essent sola impedimenti ablatio, ea ratione & alii dici possent, sed isti actus non generant habitum Logicæ docentis, ergò alium à docente distinctum, major patet ex dictis, minor probatur, quia non sunt actus scientifici, ergò non generant habitum Logicæ docentis. Nec dicere valet habitum Logicæ docentis in quantum habet rationem entis, per actus illos augeri, quia cum ille habitus sit speculativus, & alter utentis scilicet practicis, requirit per actus hos augeri, cum practicum & speculativum sunt differentie essentialiter habitum dividentes; si verò

si verò dicere velles actus illos ut dicit Joannes à S. Thoma non generare quidem habitum, sed aliquam facultatem per modum alicujus dispositionis & expeditionis in applicatione materiae, quæ non est novus habitus, sed aliquid imperfectum, in tali genere inferviens veluti dispositio, tunc excitabis quæstionem de nomine, an facultas ex actibus Logicæ utentis genita sit habitus, vel dispositio dicenda? mihi sufficit quòd nova qualitas generetur quæ intellectum facilem reddet & promptum ad definiendum, discurrendum, quam, qualitatem ego appello habitum, appelles tu quomodo-cunq; velis. Confirmatur conclusio, tum quia videmus quòd Tyrones perfectissimè quandoq; calleant regulas conficiendi definitionem divisionem, &c. & tamen ad confectioem sunt difficiles, quæ difficultas melius quàm per habitum tolli nequit, ergò. Ex qua confirmatio- ne ruit tota ratio sententiæ contrariæ, videlicet, quòd non sint multiplicandi habitus sine necessitate, atq; à Logica docente non esse alium habitum distinctum asserunt ipsi, negat sententia nostra, quòd si melius argumentum non adhibent, ut non faciunt, viderint ipsi quantum valeat, ego vidi, sed oculos meos averti, & teneo nunc cum Aristotele cogitationes posteriores esse sapientiores, ut autem eorum ex professo refellantur, congruum judico eorum fundamenta plenius adducere, Itaq;

VII.
In regulis
utentis ad
hoc diffinitum.

Arguitur in contra 1. In cogno- scentibus regulas & præcepta Logicæ, habituq; Logicæ docentis habitu, nulla remanet difficultas quo minus definire, dividere, & argumentari possint cum omni facilitate, ergò superfluit Logica utens habitualis quæ faciliteret ad definiendum & dividendum, &c. sed R. negando ant. nam ultra hoc quòd aliquis sciat regulas Logicæ docentis, & habeat habitum Logicæ utentis habet adhuc difficultatem applicationis præceptorum Logicalium, quòd ipsa docuit experientia & in hodiernum usq; docet diem, nam postquam aliquis novellus scit præcepta & regulas Logicales, dum aliquem format Syllogismum secundum ipsas regulas perspetè consideratas & cognitatas, format adhuc illum cum difficultate, si tamen perseveret in fabricandis & formandis Syllogismis, tantam argumentandi facilitatem percipiet ut sæpe formaturus in regulis Syllogismos perfectissimos secundum modos & figuras, nihil de modis & figuris cogitando, quòd in me ipso expertus sum & experior, experti fuerunt & alii, & experientur posteri quòd frequenter argumentabuntur in optima forma non recordatur regularum, modorum, vel figurarum, ergò signum est quòd ultra habitum & regulas Logicæ docentis requiratur alius qui sit Logica utens. Quæ responsio magis confirmatur ex his, qui Logicæ nunquam studuerunt, ita ut omnes proflus regulas docentis ignorent, attamen propter frequens exercitium argumendi in scholis, talem sibi facilitatem compararunt, ut eos in forma & modo arguendi frequenter, si non superarunt, saltem æquarunt eos qui se totis viribus addixerant ad arguendum conformiter regulis docentis logicæ, ergò.

F. Amandi Hermann Logicæ.

Instatur Omnis illa facilitas quomodo-cunq; acquisita sit, est à Logicæ docentis habitu, ergò nulla solutio. prob. ant. Quia ad Logicam docentem spectat non modo considerare regulas bonæ operationis secundum se, sed etiam judicare an benè sint applicatæ hic & nunc, in hac & illa materia, ergò quòd aliqui facile argumententur non consideratis regulis in genere, adhuc provenit à Logica docente, quia tunc considerant & judicant hic & nunc benè formatum esse Syllogismum. R. negando ant. cum prob. consequentia nam præter habitum judicandi an benè applicata sint præcepta hic & nunc, hac vel illa materia, adhuc alius debet dari habitus ad faciliter & promptè operandum, imò illi qui nullas didicerunt regulas, quomodo judicabunt an hic & nunc ferventur regulæ bonæ argumentationis? profectio nesciant litteras quas non didicerunt.

Illam facilitatem non provenit à Logica docente.

Urgetur Habitus Logicæ utentis idem sonat quòd habitus dirigens, ergò non est diversus à docente, quia etiam hic dirigit ad faciliter operandum, consequenter nulla solutio; R. negando ant. nam Logica utens non est quæ non dirigit, nec qua utimur per modum regulæ, sed est quæ faciliat ad operandum conformiter ad regulas Logicæ docentis, nisi aliquis nimis improprie loqui vellet, sed cum tali res non esset habenda.

Arguitur 2. Habitus Logicæ docentis non solum inclinatur ad definiendum & Syllogisandum, sed etiam faciliat intellectum ad usum instrumentorum logicalium, facilior est enim intellectus ad faciendum Syllogismum postquam cognovit quid Syllogismus sit, & quomodo fieri debeat, quàm ante, ergò est unus & idem habitus, qui quatenus tradit regulas dicitur docens, quatenus ad usum faciliat dicitur utens, ergò. R. dist. ant. faciliat distinctè & specificè, nego ante: faciliat in confuso & sub ratione generica faciliandi intellectum concedo ant. & nego conseq. Itaq; licet habitus Logicæ docentis aliquam facilitatem subministrare posse videatur, illa tamen non est nisi generica habitus, non verò specifica hujus habitus, quòd inde claret, quia actus Logicæ docentis sunt speculativi, Logicæ verò utentis operativi, quòd operativum, vel practicum est absolute, vel vix aut paulò minus quàm practicum, item actus Logicæ docentis generant scientiam, utentis non nisi artem, adeoq; quia diversi sunt omnino actus, diversos esse etiam habitus pariter est necesse, quia habitus non generantur ab actibus nisi sibi similibus, Quare habitus Logicæ docentis faciliat ad tradendas regulas logicales, Logica verò utens inclinatur ad promptè faciliterq; discurrendum, ad quos actus nihil prodest Logica, nisi idealiter & directivè, quatenus intellectus quò magis instructus est Logica docente, minus exponitur errori in arguendo, sed quantumvis aliquis noverit regulas Logicales, semper tamen patietur difficultatem in exercitio, usq; dum ex actibus frequentatis acquisierit habitum.

VIII.

Habitus Logicæ docentis non faciliat specificè ad actus Logicæ utentis.

Instatur Ut quis benè arguat in Physica verbi gratiâ, vel alia scientia, nulla re indiget, quàm

H

quàm

quàm dirigente actu Sylligifandi, & Physicâ ut eliciente actum, ergo superfluit alter habitus, quia ad dirigendum sufficit Logica docens, ad eliciendum physica; R. dist. ant. nullo alio habitu indiget quàm dirigente, &c. ut bene arguat concedo ant: nullo alio indiget ut faciliter arguat, nego ant. Logica enim docens sufficiens est ut bene discurremus, sed non est sufficiens ut faciliter & prompte discurremus, quòd tamen præstat Logica utens, non directivè & idealitèr, hoc enim est munus Logicæ docentis, sed elicitivè, non quoad materiam, nam hoc præstat verbi gratiâ Physica, sed quoad formam Sylligificam & sic in tali casu tres habitus eidem actui correspondent, nam habitus Logicæ docentis concurrunt regulativè, utentis faciliter elicitivè quantum ad formam, habitus Physicæ elicitivè quantum ad materiam, quòd si hoc alicui absurdum videtur, absurditatem demonstret.

QUÆSTIO III.

De objecto Scientiæ in communi.

Quia omnes scientiæ congruentissimè per objecta distinguuntur & discernuntur, hinc antequam ad Logicæ naturam declarandam proximius accedam, primò de objecto ejus agendum est, & quia teste Aristotele 1. post. 23. & Met. 1. unaquæq; scientia & ars suum proprium obtinet objectum, hinc quæstionem particularem instituo de scientiarum objecto in communi, generaliora namq; semper examinari convenit ante particularia; *Quare nota objectum à verbo obiectio derivari, unde objectum obex actuum dicitur quodammodo, ex eo quòd actibus opponatur veluti obex, & determinet actus ne vagè & in incertum ferantur, Et in hac acceptione consideratum objectum à pluribus distinguitur à subjecto, inter quos est Arriaga disp. 1. Sect. 1. n. 2. existimantes subjectum esse illud quod in conclusione scientifica subjicitur, seu de quo aliquid per scientiam cognoscitur, sic verbi gratiâ in hac scientifica conclusione, ergo homo est risibilis, homo erit subjectum, quia de eo cognoscitur risibilitas, objectum verò dicunt esse tam illud de quo, quàm id quod de illo cognoscitur, sive totam conclusionem scientificam, subjectum videlicet & prædicatum simul; Et quamvis verum sit subjectum aliquando accipi pro quolibet subjecto eujuscunq; propositionis, etiam non scientificæ, ut patet ex dictis in Summulis, & aliquando pro re subjacet alicui formæ substantiali, vel accidentali, sic corpus dicitur subjectum animæ rationalis, paries albedinis; aliquando etiam idem significat quòd subditum, sic omnia animantia dicuntur subjecta esse homini, sic sclavus & servus dicitur subjectus Domino suo, &c. verumtamèn in his acceptionibus non agimus hic de subjecto, sed prout subjectum dicitur esse id circa quòd aliqua scientia versatur, & sub tali ratione tam Doctor subtilis, quàm alii veteres cum multis Recentioribus, tum hic, tum in Prologo 1. Sent. subjecto & objecto pro eodem utuntur veluti Synonimis, quod paritèr faciã & his vocibus pro Synonimis utar, quidquid in contrarium dicat durus Durandus, Vasquez, Ocham, Capreolus, &c.*

I.
Etymon ob-
jecti expli-
catum.

IIIV
et modum
sunt in
hæc
signa ut

II.
Diviso pri-
ma objecti.

Nota 2. Objectum in hac acceptione adhuc dupliciter considerari posse, primò pro omni re quam scientia, vel aliqua ars quomodocunq; considerat, & in hoc sensu in arte medica verbi gratiâ non solum corpus humanum ut sanabile, sed etiam omnia medicamenta & instrumenta dicuntur subjectum artis circa quòd, & hæc objecti acceptio nimis laxa est, secundo sumitur pro re non quocunq; modo, sed per se & primò considerata in aliqua scientia, & hæc est ad propositum, in qua etiam acceptione objectum primò dividitur in complexum & incomplexum, Complexum est tota propositio objectiva, quæ per scientiam cognoscitur: Incomplexum verò est subjectum istius propositionis, verbi gratiâ istius cognitionis quæ cognosco hominem esse risibilem, objectum complexum est tota propositio ista, homo est risibilis, ly homo verò quod est subjectum in propositione, est objectum incomplexum, & circa objectum incomplexum frequentèr plures haberi possunt cognitiones scientificæ, ut patet de corpore humano, quod potest esse subjectum Physicæ incomplexum in quantum scilicet consideratur sub naturalitate, & medicinæ in quantum consideratur sub ratione sanabilitatis, & sic de cæteris discurre

III.
dividitur
objectum in
totale &
partiale.

Secundo Objectum dividitur in adæquatum, seu totale, est illud circa quod tota scientia versatur, & in inadæquatum, seu partiale estq; illud circa quod aliqua pars scientiæ tantum versatur, verbi gratiâ in Logica est objectum adæquatum Sylligismus ut sic, quia tota Logica versatur circa Sylligismum, in adæquatum verò, seu partiale verbi gratiâ in materia Topica est Sylligismus probabilis, quia in illa materia agitur tantum de Sylligismo Topico, & quamvis plures Neoterici contendat objectum adæquatum & attributionis diversâ esse objecta, nihilominus in communiori Scottistarum sententia pro eodem sumuntur, unde explicent illi diversitate objectorum dictorum quomodocunq; velint, ego pro Synonimis utar. Itaq;

VI.
In materiale
& formale.

Tertio Dividitur objectum in materiale & formale, circa quam divisionem solemnissimè discrepant nobiscum Neoterici, nam nonnulli ex ipsis, inter quos est Arriaga disp. 1. Sect. 1. n. 2. qui dicunt illud esse objectum formale, cui quis propter se assentit, materiale verò cui assentio propter aliud, sic verbi gratia sanitas amata est objectum formale, quia illi assentior propter se, sectio verò venæ est objectum materiale, quia amo illam propter aliud scilicet propter sanitatem, sic præmissæ quando illis assentior propter se, sunt secundum ipsam objectum formale, conclusio verò quia non propter se, sed propter præmissas illi assentior, est objectum materiale, quam definitionem & explicationem dicit esse omnium pænè Authorum, quòd quàm verum sit nescio, quia scio plures esse Philosophos quàm Arriaga sit, qui si solus esset Philosophus omnium esse lubens fate- rer, unde contra eum decisione in contrarium est agendum &

V.
Non bene de-
scribitur ob-
jectum for-
male per ra-
tionem assen-
tra.

DICO I. Non bene describitur objectum formale esse illud, cui propter se assentior, nec materiale illud, cui assentior propter aliud. Hæc est contra